

درسی ۲ عقل در فلسفه (۱)

الف- مشخص کنید کدام عبارت درست و کدام یک غلط می باشد؟

- ۱- مفهوم دین ما را به یاد ایمان می اندازد و مفهوم عرفان شهود و عشق را تداعی می کند. ص
- ۲- از عارفان به عنوان مهم ترین مدافعان عقل یاد می کنند. غ
- ۳- از فیلسوفان به عنوان مهم ترین مدافعان عقل یاد می کنند. ص
- ۴- از نظر فیلسوفان منظور ارسطو از ناطق همان عاقل است. ص
- ۶- عقل توانمندی ای است که به کمک آن استدلال می کنیم و از این طریق به دانش ها و حقایقی دست می یابیم. ص
- ۷- توانمندی عقل به طور طبیعی به فعلیت می رسد. غ
- ۸- از نظر فیلسوفان، توانمندی عقل در کودک به صورت بالقوه است؛ با تربیت و تمرین به فعلیت می رسد. ص
- ۹- همه ی انسان ها از قدرت عقلی یکسانی برخوردار هستند. غ
- ۱۰- یکی از کاربردهای عقل در فلسفه برای موجوداتی است که از ماده و جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند. ص

- ۱۱- فیلسوفان الهی معتقدند علم موجودات عقلانی (فرشتگان)، از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم است. غ
- ۱۲- فیلسوفان الهی معتقدند عقول حقایق اشیا را شهود می کنند و به مفاهیم و استدلال مفهومی نیازی ندارند. ص
- ۱۳- فلاسفه الهی، توانایی بشر در ساختن مفاهیم کلی را پرتوی از عقل مجرد می دانند. ص **نهایی دیماه ۹۸**
- ۱۴- از نظر فیلسوفان الهی انسان می تواند با تهذیب نفس به مرتبه ای برسد که کاملاً از ماده و جسم مجرد باشد. ص
- ۱۵- فیلسوفان الهی، قوه استدلال را مرتبه نازل و پایین عقل مجرد می شمارند. ص
- ۱۶- ایران باستان، یکی از کانون های اولیه عقل گرایی و خردورزی است. ص
- ۱۷- عقل نزد هراکلیتوس، همان حقیقتی است که هم جهان و اشیا ظهور او هستند، هم کلمات و سخن. ص
- ۱۸- از نظر هراکلیتوس اشیا عالم، همان کلمات عقل و بیان علم و حکمت او هستند. ص
- ۱۹- هراکلیتوس معتقد به حقیقتی به نام لوگوس بود که به معنای عقل و نطق میباشد. ص **نهایی دیماه ۹۸**
- ۲۰- سقراط، معتقد به وجود عقلی بود که عقل انسان برای فهم امور باید به آن متصل شود. غ
- ۲۱- پارمیندس، معتقد به وجود عقلی بود که عقل انسان برای فهم امور باید به آن متصل شود. ص
- ۲۲- ارسطو به عقل به عنوان قوه استدلال انسان، توجه ویژه ای داشت. ص
- ۲۳- ارسطو انسان را با مفهوم حیوان ناطق تعریف کرد که در آن، مقصود از نطق، همان سخن گفتن بود. غ
- ۲۴- در ابتدای رنسانس عقل جایگاه ممتازی پیدا کرد و یگانه معیار و مرجع درستی و نادرستی افکار و عقاید تلقی شد. ص
- ۲۵- در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا برخی از بزرگان کلیسا عقل را امری شیطانی می پنداشتند. ص
- ۲۶- در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان و حکمای مسیحی ب ه عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند. ص
- ۲۷- در دوره رنسانس عقل جای دین را گرفت و دین را در گوشه ای از زندگی انسان ها به حاشیه راند. ص
- ۲۸- فرانسیس بیکن روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می دانست. ص
- ۲۹- بیکن از فیلسوفان خواست فقط به آنچه از طریق عقل به دست می آید تکیه کنند. غ
- ۳۰- دکارت به همه توانایی های عقل و تجربه توجه داشت. ص
- ۳۱- دکارت معتقد بود که عقل می تواند وجود خدا و نفس مجرد انسان و اختیار او را، با استدلال اثبات کند. ص
- ۳۲- دکارت عقل را صرفاً یک دستگاه منطقی استدلال نمی دانست. غ
- ۳۳- از نظر کانت عقل نمی تواند وجود اموری مانند خدا و نفس مجرد انسان را اثبات کند. ص
- ۳۴- ارسطو و ابن سینا، عقیده داشتند که عقل مفاهیمی مانند وجود، ضرورت، امکان و ضرورت را از واقعیت گرفته و انتزاع کرده است. ص
- ۳۵- کانت معتقد بود عقل مفاهیمی مانند وجود، ضرورت، امکان و ضرورت ساختار ذهن انسان نیستند. غ

- ۳۶- اوگوست کنت به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند. ص
- ۳۷- از نظر کنت دستگاه فلسفی فیلسوفان ناظر بر واقعیت نیست بلکه بر ساخته ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی است. ص
- ۳۸- از نظر کنت فقط عقل از طریق علم تجربی می تواند به شناخت واقعیت نائل شود. ص
- ۳۹- از نظر کنت، اگر روش تجربی و حسی با عقل وارد عمل شود، به واقعیت دست می یابد. غ

ب- جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

- ۱- مفهوم دین ما را به یاد می اندازد و مفهوم شهود و عشق را تداعی می کند. ایمان - عرفان
- ۲- مفهوم با عقل و عقلانیت گره خورده است. فلسفه
- ۳- از به عنوان مهم ترین مدافعان عقل یاد می کنند. فیلسوفان
- ۴- تاریخ فلسفه با تاریخ پیوندی ناگسستنی دارد. عقل
- ۵- تحولات معنا و محدوده عقل، با تحولات گره خورده است. فلسفه
- ۶- به کمک توانمندی استدلال می کنیم و از این طریق به دانش ها و حقایقی دست می یابیم. عقل
- ۷- از نظر فیلسوفان، عقل در کودک به صورت است. بالقوه
- ۸- از نظر فیلسوفان، عقل با و به فعلیت می رسد و تقویت می شود. تربیت - تمرین
- ۹- از نظر فلاسفه یکی از عوالمی که با حواس ظاهری نمی توان آنها را درک کرد است. عالم عقل
- ۱۰- فیلسوفان الهی می گویند بسیاری از که در کتاب های آسمانی از آنها یاد شده موجوداتی عقلانی هستند. فرشتگان
- ۱۱- فیلسوفان الهی معتقدند عقول یا فرشتگان حقایق اشیا را می کنند. شهود
- ۱۲- از نظر فیلسوفان الهی روح هر انسانی استعداد رسیدن به مرتبه ای از را دارد. عقل
- ۱۳- فیلسوفان الهی معتقدند روح انسان می تواند با به مرتبه ای برسد که کاملاً از ماده و جسم مجرد باشد. تهذیب نفس
- ۱۴- فیلسوفان الهی، قوه را مرتبه نازل و پایین عقل مجرد می شمارند. استدلال
- ۱۵- از نظر فیلسوفان الهی توانایی بشر در ساختن مفاهیم کلی، خود پرتوی از است در وجود هر انسانی هست. عقل
- ۱۶- انسان پس از شکل گرفتن است که انسان توانایی صورت بندی استدلال را پیدا می کند. مفاهیم کلی
- ۱۷- یکی از کانون های اولیة عقل گرایی و خردورزی، است. ایران باستان
- ۱۸- در اندیشه حکیمان ایران باستان، خرد با وجود متحد و یگانه است. آفریدگار
- ۱۹- در اندیشه حکیمان ایران باستان، آفریدگار، کل جهان را با و رهبری می کند. خرد - عقل
- ۲۰- حکیمان ایران باستان معتقد بودند خدا براساس می آفریند. خرد

۲۱- حکمای ایران باستان معتقد بودند همان خداست و با خود جهانیان را آفریده است.

مزدا - خرد **نهایی دیماه ۹۸**

۲۲- هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس سخن می گوید که هم به معنای است و هم عقل - نطق

۲۳- کلمه و سخن نزد هراکلیتوس ظهور و پرتو محسوب می شوند. عقل

۲۴- عقل نزد همان حقیقتی است که هم جهان و اشیاء ظهور او هستند، هم کلمات و سخن. هراکلیتوس

۲۵- از نظر هراکلیتوس اشیاء عالم، همان کلمات و بیان علم و حکمت اویند. عقل

۲۶- معتقد به وجود عقلی بود که عقل انسان برای فهم امور باید به آن متصل شود. پارمنیدس

۲۷- افلاطون به عقلی، که آن را عقل یا می نامید، اعتقاد داشت. جهانی - کلی

۲۸- ارسطو به عقل به عنوان انسان، توجه ویژه ای داشت. قوه استدلال

۲۹- از نظر ارسطو قوه عقل براساس کاری که انجام می دهد، به عقل و عقل تقسیم می شود. نظری - عملی

۳۰- ارسطو انواع استدلال ها را در بخش آثار خود تدوین کرد؛ استدلال تجربی را از استدلال جدا کرد.

منطق - عقلی محض

۳۱- ارسطو انسان را با مفهوم تعریف کرد که مقصود از آن، همان بود. حیوان ناطق - تفکر

۳۲- ارسطو عقل را انسان می دانست. ذاتی

۳۳- عقل در دوره جدید اروپا تحولات و تطوراتی را از سرگذرانده که عمدتاً مربوط به حدود عقل است. توانایی های

۳۴- در ابتدای رنسانس جایگاه ممتازی پیدا کرد و یگانه معیار و مرجع درستی و نادرستی افکار و عقاید تلقی شد. عقل

۳۵- در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل می دانستند. تضعیف ایمان

۳۶- در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا بزرگان کلیسا عقل را امری می پنداشتند. شیطانی

۳۷- بزرگان کلیسا می گفتند ایمان قوی از آن کسی است که در برابر شبهه های بایستد. عقل

۳۸- در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان و حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه کتاب های و به عقل و تبیین

عقلانی مسائل دینی روی آوردند. ابن سینا - ابن رشد

۳۹- به تدریج، در دوره رنسانس جای دین را گرفت. عقل

۴۰- فرانسیس بیکن روش را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می دانست. تجربی

۴۱- با ریاضیات به خوبی آشنا بود، به همه توانایی های عقل توجه داشت. دکارت

۴۲- معتقد بود که عقل می تواند وجود خدا و نفس مجرد انسان و اختیار او را، با اثبات کند. دکارت - استدلال

- ۴۳- از نظر کانت عقل وجود اموری مانند خدا و نفس مجرد انسان را اثبات کند. نمی تواند
- ۴۴- اوگوست کنت می گوید عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً خواند. ذهنی
- ۴۵- از نظر کنت دستگاه فلسفی فیلسوفان ناظر بر واقعیت نیست بلکه حاصل است. تأملات ذهنی
- ۴۶- کنت معتقد است عقل صرفاً آنگاه که با روش و حسی وارد عمل می شود، به واقعیت دست می یابد و به می رسد. تجربی - علم
- ۴۷- از نظر کنت فقط عقل از طریق می تواند به شناخت واقعیت نائل شود. علم تجربی

ج- موارد سمت راست به سمت چپ از تیاد دهید.

۱- مهم ترین مدافعان عقل	عارفان
۲- منظور ارسطو از نطق	فیلسوفان (۱)
۳- توانمندی ای که به کمک آن استدلال می کنیم.	هراکلیتوس (۸)
۵- با حواس ظاهری نمی توان آنها را درک کرد.	عقل (۳)
۶- اندیشمندان آن به خردورزی و فرزانیگی شهرت داشتند.	عالم عقول (۵)
۷- از نظر حکیمان ایران باستان همان خداست.	افلاطون (۹)
۸- از حقیقتی به نام لوگوس سخن می گوید.	مزدا (۷)
۹- انسان را دارای مراتبی از عقل می دانست.	ایران باستان (۶)
۱۰- به عقل به عنوان قوه استدلال انسان، توجه ویژه ای داشت.	بزرگان کلیسا (۱۱)
۱۱- دخالت عقل را عامل تضعیف ایمان می دانستند.	افلاطون (۹)
۱۲- روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می دانست.	ارسطو (۱۰)
۱۳- به عقل به عنوان یک حقیقت برتر و متعالی عقیده ای نداشت.	دکارت (۱۳)
۱۴- به نظر او عقل نمی تواند خدا و نفس مجرد انسان را اثبات کند.	بیکن (۱۲)
۱۵- معتقد بود دستگاه فلسفی فیلسوفان ساخته ذهنشان است.	کانت (۱۴)
	یونان
	تفکر (۲)

د- به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱- به ترتیب دین ما را به یاد چه چیزی می اندازد و مفهوم عرفان چه چیزی را تداعی می کند؟ ایمان - شهود و عشق
- ۲- مفهوم فلسفه با چه چیزی گره خورده است؟ عقل و عقلانیت
- ۳- از چه کسانی به عنوان مهم ترین مدافعان عقل یاد می کنند؟ فیلسوفان
- ۴- فیلسوفان وجه تمایز انسان از حیوان را چه می دانند؟ عقل
- ۵- ارسطو انسان را به چه چیزی تعریف می کند؟ حیوان ناطق
- ۶- منظور ارسطو از ناطق چیست؟ عاقل
- ۷- تحولات چه چیزی با تحولات فلسفه گره خورده است؟ تحولات معنا و محدوده عقل

- ۸- انسان به کمک چه توانمندی استدلال می کند؟ توانمندی عقل
- ۹- از نظر فیلسوفان، توانمندی عقل در کودک به چه صورت است؟ به صورت بالقوه است.
- ۱۰- توانمندی عقل چگونه به فعلیت می رسد و تقویت می شود؟ با تربیت و تمرین به فعلیت می رسد و تقویت می شود.
- ۱۱- یکی از عوالمی که با حواس ظاهری نمی توان آنها را درک کرد چیست؟ عالم عقل
- ۱۲- از نظر فیلسوفان الهی بسیاری از فرشتگان که در کتاب های آسمانی، از جمله قرآن کریم، از آنها یاد شده است چه نوع موجوداتی هستند؟ موجودات عقلانی
- ۱۳- فیلسوفان الهی چگونه وجود موجودات عقلانی (فرشتگان) را اثبات می کنند؟ با دلیل و برهان
- ۱۴- از نظر فیلسوفان الهی علم عقول (فرشتگان) چگونه است؟ حقایق را شهود می کنند و به مفاهیم و استدلال مفهومی نیازی ندارند.
- ۱۵- از نظر فیلسوفان الهی روح انسان چگونه می تواند به مرتبه ای برسد که کاملاً از ماده و جسم مجرد باشد؟ با تهذیب نفس
- ۱۶- از نظر فیلسوفان توانایی بشر در ساختن مفاهیم کلی، پرتویی از چیست؟ پرتویی از عقل
- ۱۷- به اعتقاد فیلسوفان الهی مرتبه نازل و پایین عقل مجرد چیست؟ قوه استدلال
- ۱۸- انسان چه هنگام توانایی صورت بندی استدلال را پیدا و قیاس های مختلف را می سازد؟ پس از شکل گرفتن مفاهیم کلی
- ۱۹- اندیشمندان ایران باستان به چه چیزی شهرت داشتند؟ به خردورزی و فرزانی شهرت داشتند.
- ۲۰- گزارش کدام شاعر ایرانی حکایت از این دارد که اندیشمندان ایران باستان به عقل و خردورزی توجه داشتند؟ فردوسی در شاهنامه
- ۲۱- در اندیشه حکیمان ایران باستان، خرد با چه چیزی متحد و یگانه است؟ با وجود آفریدگار
- ۲۲- در اندیشه حکیمان ایران باستان، آفریدگار کل جهان را با چه چیزی رهبری می کند؟ با خرد و عقل
- ۲۳- به عقیده حکیمان ایران باستان، خدا براساس چه چیزی می آفریند؟ خرد
- ۲۴- نظر حکیمان ایران باستان درباره مزدا چیست؟ مزدا همان خداست، با خرد و اندیشه خود جهانیان و وجدان ها و خردها را آفریده است.
- ۲۵- خرد و عقل که آفریده آفریننده است چگونه وجودی است؟ وجودی عقلانی است که خرد و عقل انسان پرتو و مظهر اوست.
- ۲۶- این بیت « به نام خداوند جان و خرد / کزین برتر اندیشه برنگذرد » از کیست؟ فردوسی
- ۲۷- فردوسی در حکایات خود در شاهنامه از چه کسانی خبر می دهد؟ از فرزانی که خبر می دهد که از خرد و عقل بهره داشته و حکیمان زندگی نموده اند.
- ۲۸- در میان فیلسوفان یونان باستان، چه کسی از حقیقتی به نام لوگوس سخن گفته است و لوگوس به چه معناست؟ هراکلیتوس - هم به معنای عقل است و هم به معنای نطق

- ۲۹- کلمه و سخن نزد هراکلیتوس ظهور و پرتو چه چیزی محسوب می شوند؟ عقل
- ۳۰- عقل نزد هراکلیتوس، چگونه حقیقتی است؟ همان حقیقتی است که هم جهان و اشیاء ظهور او هستند، هم کلمات و سخن.
- ۳۱- نظر هراکلیتوس در باره اشیاء عالم چیست؟ از نظر هراکلیتوس اشیاء عالم، همان کلمات عقل و بیان علم و حکمت اویند.
- ۳۲- کدام فیلسوف یونانی به عقل جهانی یا عقل کلی اعتقاد داشت؟ افلاطون
- ۳۳- کدام فیلسوف به عقل به عنوان قوه استدلال انسان، توجه ویژه ای داشت؟ ارسطو
- ۳۴- از نظر ارسطو عقل انسان به چند دسته تقسیم می شود؟ به عقل نظری و عقل عملی
- ۳۵- از نظر ارسطو قوه عقل بر چه اساسی به عقل نظری و عقل عملی تقسیم می شود؟ براساس کاری که انجام می دهد.
- ۳۶- مقصود از نطق چیست؟ تفکر
- ۳۷- کدام فیلسوف یونانی عقل را ذاتی انسان می دانست؟ ارسطو
- ۳۸- کدام فیلسوف یونان باستان تصویر روشن تری از عقل عرضه کرد؟ ارسطو
- ۳۹- تحولات و تطوراتی را که عقل در دوره جدید اروپا، از سرگذرانده عمدتا مربوط به چیست؟ عمدتا مربوط به حدود توانایی های عقل است.
- ۴۰- در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا بزرگان کلیسا چه چیزی را عامل تضعیف ایمان می دانستند؟ دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می دانستند.
- ۴۱- چه کسانی عقل را امری شیطانی می پنداشتند و در برابر استدلال های عقلی می ایستادند؟ برخی بزرگان کلیسا
- ۴۲- از نظر برخی بزرگان کلیسا ایمان قوی از آن چه کسی است؟ کسی که در برابر شبهه های عقل بایستد و در ایمان خود استوار بماند.
- ۴۳- در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان و حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه کتاب های چه کسانی بودند؟ ابن سینا و ابن رشد و سایر فیلسوفان مسلمان.
- ۴۴- در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان و حکمای مسیحی به چیزی روی آوردند؟ به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند.
- ۴۵- چه چیزی در دوره رنسانس جای دین را گرفت و دین را در گوشه ای از زندگی انسان ها به حاشیه راند؟ عقل
- ۴۶- در همان ابتدای توجه به عقل در اروپا، فیلسوفان اروپا به چه دسته هایی تقسیم شدند؟ فیلسوفان اروپا به دو دسته عقل گرا و تجربه گرا تقسیم شدند.
- ۴۷- کدام فیلسوف اروپایی روش تجربی را بهترین روش برای برای پیشرفت زندگی بشر می دانست؟ فرانسیس بیکن
- ۴۸- از نظر فرانسیس بیکن فیلسوفان باید از چه چیزی دست بردارند و فقط به چه چیزی توجه کنند؟ از بت هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته اند، دست بردارند و فقط به آنچه از طریق تجربه به دست می آید.

۴۹- کدام فیلسوف اروپایی با ریاضیات به خوبی آشنا بود، به همه توانایی های عقل و تجربه توجه کرد؟ دکارت

۵۰- دو مورد از توانایی های عقل را نام ببرید. داشتن بدیهیات عقلی - استدلال های عقلی محض

۵۱- به اعتقاد دکارت عقل چه چیزهایی را می تواند اثبات کند؟ وجود خدا، نفس مجرد انسان و اختیار انسان

۵۲- دکارت عقل را چه چیزی می دانست؟ عقل را صرفاً یک دستگاه منطقی استدلال می دانست.

۵۳- کانت در داوری میان عقل گرایان و تجربه گرایان، کدام بخش از نظر تجربه گرایان را پذیرفت؟ عقل نمی تواند وجود اموری مانند خدا و نفس مجرد انسان را اثبات کند.

۵۴- کانت درباره کدام مفاهیم فلسفی نظری متفاوت با فیلسوفان گذشته داشت؟ وجود - ضرورت - امکان - علّیت

۵۵- فیلسوفان گذشته مانند ارسطو و ابن سینا چه عقیده ای درباره مفاهیم فلسفی مانند وجود، ضرورت، امکان و علّیت داشتند؟ عقل این مفاهیم فلسفی را از واقعیت گرفته و انتزاع کرده است.

۵۶- بیان کدام فیلسوف تحوّل عظیم در کارکرد عقل به وجود آورد؟ کانت

۵۷- اوگوست کنت با تأثیرپذیری از دیدگاه کدام فیلسوف درباره عقل، به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند؟ کانت

۵۸- از نظر اوگوست کنت، عقل چه هنگام وارد عمل می شود، به واقعیت دست می یابد و به علم می رسد؟ صرفاً آنگاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می شود.

۵۹- از نظر کنت عقل فقط از چه طریق می تواند به شناخت واقعیت نائل شود؟ فقط از طریق علم تجربی

۶۰- گسترش دیدگاه کنت درباره عقل در میان فیلسوفان اروپایی در چه مسائلی آثاری برجای گذاشت؟ در مسائل مختلف، از قبیل نسبت عقل و دین، توانایی عقل در اثبات ماوراء الطبیعه و نگاه انسان به خود و جهان.

۵- اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

عقل: توانمندی ای است که به کمک آن استدلال می کنیم و از این طریق به دانش ها و حقایق دست می یابیم.

عالم عقل: بسیاری از فلاسفه معتقدند که علاوه بر عالم طبیعت، عوالم دیگری هم وجود دارد که با حواس ظاهری نمی توان آنها را درک کرد. یکی از این عوالم «عالم عقل» است.

موجودات عقلانی: موجودات مجرد از ماده و جسم اند که فیلسوفان با دلیل و برهان وجود آنها را اثبات می کنند.

لوگوس: هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس سخن می گوید که هم به معنای عقل است و هم نطق.

و- به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

۱- مقصود فیلسوفان از عقل چیست؟ عقل توانمندی ای است که به کمک آن استدلال می کنیم و از این طریق به دانش ها و حقایق دست می یابیم.

- ۲- انسان با عقل خود چه کار های می تواند انجام دهد؟ ؟ انسان با عقل خود استدلال می کند و می تواند دریابد که چه چیزهایی هست و چه چیزهایی نیست و نیز می تواند بفهمد که کدام کار خوب است و باید انجام دهد و کدام کار بد است و نباید انجام دهد. انسان با عقل خود می تواند پی ببرد که کدام سخن درست و کدام نادرست، و کدام رفتار پسندیده و کدام ناپسند است.
- ۳- از نظر فیلسوفان عقل در کودک به چه صورت است و چگونه به فعلیت می رسد و تقویت می شود؟ از نظر فیلسوفان، این توانمندی در کودک به صورت بالقوه است؛ با تربیت و تمرین به فعلیت می رسد و تقویت می شود.
- ۴- چرا توانمندی عقل در افراد مختلف، متفاوت است؟ توضیح دهید. این توانمندی در کودک به صورت بالقوه است؛ با تربیت و تمرین به فعلیت می رسد و تقویت می شود و به همین سبب، در افراد مختلف، متفاوت است. برخی از انسان ها قدرت عقلی بیشتر و بعضی قدرت عقلی کمتری دارند.
- ۵- یکی از کاربرد های عقل در فلسفه برای کدام دسته موجودات است؟ برای موجوداتی است که از ماده و جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند. این موجودات در افعال خود به ابزار مادی هم نیاز ندارند.
- ۶- موجودات عقلانی چگونه هستند و فرشتگان از چه طریق آنها را اثبات می کنند؟ موجودات مجرد از ماده و جسم اند که فیلسوفان با دلیل و برهان وجود آنها را اثبات می کنند.
- ۷- از نظر فیلسوفان الهی علم عقول (فرشتگان) چگونه است؟ توضیح دهید. معتقدند که علم این قبیل موجودات، از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست بلکه عقول (فرشتگان) حقایق اشیا را «شهود» می کنند و به مفاهیم و استدلال مفهومی نیازی ندارند.
- ۸- به اعتقاد فیلسوفان الهی بسیاری از فرشتگان که در کتاب های آسمانی، از جمله قرآن کریم، از آنها یاد شده است کدام نوع موجودات هستند؟ موجودات عقلانی، یعنی موجودات مجرد از ماده و جسم اند که فیلسوفان با دلیل و برهان وجود آنها را اثبات می کنند.
- ۹- از نظر فیلسوفان الهی روح هر انسانی چگونه می تواند همچون عقول، بسیاری از حقایق را شهود کند؟
- فیلسوفان الهی معتقدند که روح هر انسانی استعداد رسیدن به چنین مرتبه ای از عقل را دارد؛ یعنی می تواند با تهذیب نفس به مرتبه ای برسد که کاملا از ماده و جسم مجرد باشد و در عین حال که از قوه استدلال برخوردار است، همچون عقول، بسیاری از حقایق را شهود کند.
- ۱۰- فیلسوفان معتقدند که «روح هر انسانی نیز استعداد رسیدن به چنین مرتبه ای از عقل را دارد» یعنی چه؟
- یعنی می تواند با تهذیب نفس به مرتبه ای برسد که کاملا از ماده و جسم مجرد باشد و در عین حال که از قوه استدلال برخوردار است، همچون عقول، بسیاری از حقایق را شهود کند.
- ۱۱- فیلسوفان الهی، کدام قوه را مرتبه پایین عقل مجرد می شمارند؟ توضیح دهید.
- قوه استدلال را مرتبه نازل و پایین عقل مجرد می شمارند و می گویند توانایی بشر در ساختن مفاهیم کلی، خود پرتوی از همان عقل است که در وجود هر انسانی هست. پس از شکل گرفتن مفاهیم کلی است که انسان توانایی صورت بندی استدلال را پیدا می کند و قیاس های مختلف را، آن گونه که در منطق گفته شده است، می سازد.
- ۱۲- گزارش فردوسی در شاهنامه و برخی نقل های تاریخی و آثار مکتوب مربوط به دوره ایران باستان از چه چیزی حکایت می کنند؟ توضیح دهید.
- از توجه ایرانیان به عقل و خردورزی حکایت می کنند؛ به گونه ای که می توان گفت آنان هم از عقل به عنوان یک وجود نورانی و مجرد آگاه بوده اند و هم به عقل به عنوان تعقل و خردورزی و برهان اهمیت می داده اند.

۱۳- رابطه خرد و آفریدگار در اندیشه حکیمان را بنویسید. در اندیشه حکیمان ایران باستان، خرد با وجود آفریدگار متحد و یگانه است و آفریدگار، کل جهان را با خرد و عقل رهبری می کند. آنان عقیده داشتند که «خدا براساس خرد می آفریند» و می گفتند که «مزدا» همان خداست، با خرد و اندیشه خود جهانیان و وجدان ها و خردها را آفریده است.

۱۴- به چه دلیل فردوسی شاهنامه خود را با بیت «به نام خداوند جان و خرد/ کزین برتر اندیشه برنگذرد» آغاز کرده است؟

به نظر می رسد این خرد و عقل که آفریده آفریننده است، وجودی عقلانی است که خرد و عقل انسان پرتو و مظهر اوست. به همین سبب، فردوسی که شاهنامه خود را با این بیت آغاز کرده است.

۱۵- توضیح دهید کلمه و سخن نزد هراکلیتوس چه چیزی هستند؟

کلمه و سخن نزد او ظهور و پرتو عقل محسوب می شوند؛ یعنی عقل نزد این فیلسوف، همان حقیقتی است که هم جهان و اشیاء ظهور او هستند، هم کلمات و سخن. بنابراین، از نظر هراکلیتوس اشیاء عالم، همان کلمات عقل و بیان علم و حکمت اویند.

۱۶- عقل نزد هراکلیتوس، چگونه حقیقتی است؟ عقل نزد این فیلسوف، همان حقیقتی است که هم جهان و اشیاء ظهور او هستند، هم کلمات و سخن. بنابراین، از نظر هراکلیتوس اشیاء عالم، همان کلمات عقل و بیان علم و حکمت اویند.

۱۷- دیدگاه ارسطو را درباره عقل بنویسید. ارسطو به عقل به عنوان قوه استدلال انسان، توجه ویژه ای داشت و توضیح می داد که قوه عقل براساس کاری که انجام می دهد، به عقل نظری و عقل عملی تقسیم می شود. ارسطو عقل را ذاتی انسان می دانست. بدین ترتیب، او تصویر روشن تری از عقل عرضه کرد.

۱۸- ارسطو انواع استدلال ها را در کدام بخش از آثار خود تدوین کرد و کدام نوع از استدلال ها را از هم جدا کرد؟

او انواع استدلال ها را در بخش منطق آثار خود تدوین کرد؛ استدلال تجربی را از استدلال عقلی محض جدا کرد و کاربرد هرکدام را روشن ساخت.

۱۹- در ابتدای رنسانس عقل چگونه جایگاهی پیدا کرد؟ در ابتدای رنسانس عقل جایگاه ممتازی پیدا کرد و یگانه معیار و مرجع درستی و نادرستی افکار و عقاید تلقی شد.

۲۰- در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا بزرگان کلیسا چه دیدگاهی درباره عقل داشتند؟ (عقل چه جایگاهی داشت؟)

در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می دانستند. حتی برخی از بزرگان کلیسا عقل را امری شیطانی می پنداشتند و در برابر استدلال های عقلی می ایستادند و می گفتند که ایمان قوی از آن کسی است که در برابر شبهه های عقل بایستد و در ایمان خود استوار بماند.

۲۱- جایگاه عقل در ابتدای رنسانس و در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا را با هم مقایسه کنید.

در ابتدای رنسانس عقل جایگاه ممتازی پیدا کرد و یگانه معیار و مرجع درستی و نادرستی افکار و عقاید تلقی شد؛ در حالی که قبل از آن، به خصوص در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می دانستند. حتی برخی از بزرگان کلیسا عقل را امری شیطانی می پنداشتند و در برابر استدلال های عقلی می ایستادند.

۲۲- در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان و حکمای مسیحی به چه چیزی روی آوردند و چه عاملی منجر به حاکمیت دین شد؟ به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند اما از آنجا که این توجه با مبانی اولیه کلیسای کاتولیک سازگاری نداشت، منجر به حاکمیت عقل در مقابل دین شد.

۲۳- روی آوردن فیلسوفان و حکمای مسیحی به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی چه نتیجه ای را بدنبال داشت؟

منجر به حاکمیت عقل در مقابل دین شد؛ به تدریج، در دوره رنسانس عقل جای دین را گرفت و دین را در گوشه ای از زندگی انسان ها به حاشیه راند.

۲۴- فیلسوفان و حکمای مسیحی به چه دلیل به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند و چرا این مسأله منجر به حاکمیت عقل در مقابل دین شد؟

فیلسوفان و حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه کتاب های ابن سینا و ابن رشد و سایر فیلسوفان مسلمان، به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند اما از آنجا که این توجه با مبانی اولیه کلیسای کاتولیک سازگاری نداشت، منجر به حاکمیت عقل در مقابل دین شد.

۲۵- فرانسیس بیکن کدام روش را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می دانست و از فیلسوفان در این زمینه چه درخواستی کرد؟

روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می دانست، از فیلسوفان خواست که از بت هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته اند، دست بردارند و فقط به آنچه از طریق تجربه به دست می آید تکیه کنند.

۲۶- دیدگاه دکارت را در باره عقل بنویسید.

به همه توانایی های عقل، مانند داشتن بدیهیات عقلی، استدلال های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. او معتقد بود که عقل می تواند وجود خدا و نفس مجرد انسان و اختیار او را، با استدلال اثبات کند. البته او دیگر به عقل به عنوان یک حقیقت برتر و متعالی در جهان و در انسان، آن گونه که برخی فیلسوفان یونان و فلاسفه مسلمان معتقد بودند، عقیده ای نداشت و عقل را صرفاً یک دستگاه منطقی استدلال می دانست.

۲۷- نظر کانت درباره عقل را بنویسید.

کانت در داوری میان عقل گرایان و تجربه گرایان، این بخش از نظر تجربه گرایان را پذیرفت که عقل نمی تواند وجود اموری مانند خدا و نفس مجرد انسان را اثبات کند.

۲۸- دیدگاه کانت را درباره مفاهیم فلسفی، مانند وجود، ضرورت، امکان و علیت با دیدگاه فیلسوفان گذشته مانند ارسطو و ابن سینا مقایسه کنید. فیلسوفان گذشته مانند ارسطو و ابن سینا عقیده داشتند که عقل این مفاهیم فلسفی را از واقعیت گرفته و انتزاع کرده است اما کانت معتقد بود که این مفاهیم ساختار ذهن انسان اند و عقل و ذهن، اشیای خارجی را در این ساختار درک می کند.

۲۹- این بیان کانت « مفاهیم فلسفی ساختار ذهن انسان اند و عقل و ذهن، اشیای خارجی را در این ساختار درک می کند. » چه نتیجه ای داشت؟ تحوّل عظیم در کارکرد عقل به وجود آورد و عقل را به عنوان ابزار شناخت واقعیات خارجی، به امری بدل کرد که مفاهیم «ذهنی» را شناسایی می کند.

۳۰- بیان کانت در باره عقل، آن را به چه امری بدل کرد؟ عقل را به عنوان ابزار شناخت واقعیات خارجی، به امری بدل کرد که مفاهیم ذهنی را شناسایی می کند.

۳۱- اوگوست کنت چه دیدگاهی درباره عقل فلسفی داشت؟ با تأثیرپذیری از دیدگاه کانت درباره عقل، به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند.

۳۲- از نظر اوگوست کنت دستگاه فلسفی فیلسوفان چگونه است؟ او گفت که فیلسوفان، دستگاهی فلسفی از جهان ارائه می دهند ولی حقیقتاً این دستگاه، ناظر بر واقعیت نیست بلکه بر ساخته ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی است.

۳۳- از نظر کنت عقل چگونه به واقعیت دست می یابد و به علم می رسد و می تواند به شناخت واقعیت نائل شود؟

از نظر او، عقل صرفاً آنگاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می شود، به واقعیت دست می یابد و به علم می رسد بنابراین، از نظر کنت فقط عقل از طریق علم تجربی می تواند به شناخت واقعیت نائل شود.

۳۴- از دیدگاه کنت چرا فقط عقل از طریق علم تجربی می تواند به شناخت واقعیت نائل شود؟

از نظر او، عقل صرفاً آنگاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می شود، به واقعیت دست می یابد و به علم می رسد بنابراین، از نظر کنت فقط عقل از طریق علم تجربی می تواند به شناخت واقعیت نائل شود.

۳۵- محدوده عملیات عقل را نزد فیلسوفان زیر بیان کنید. (تمرین ص ۵۵ کتاب درسی)

۱- افلاطون	ورای عقل انسان، یک عقل جهانی هست که عقل انسان بدان متصل می شود. عقل انسان، مستقل از حس توانایی درک عالم مثال را دارد. عقل مربوط به حس، پایین ترین مرتبه عقل است که به درک عالم طبیعت تأمل می شود.
۲- ارسطو	انسان حیوان ناطق است، یعنی حیوانی است که تعقل و تفکر می کند. او دارای عقل نظری و عملی است. با عقل نظری هم جهان طبیعت و هم ماوراء طبیعت را می شناسد و با عقل عملی کارهای مربوط به زندگی را تنظیم می کند.
۳- بزرگان اولیه کلیسا	عقل توانایی ورود به حوزه دین را ندارد. مفاهیم اصلی دین برتر از فهم عقل است. دین، ایمان می خواهد، نه معرفت عقلانی.
۴- بیکن	ما باید به دنبال عقل تجربی برویم تا پیشرفت کنیم. عقل محض و قیاسی کارساز نیست.
۵- دکارت	عقل هم به صورت مستقل از تجربه می تواند به حقیقت برسد و هم از طریق تجربه.
۶- کانت	عقل نظری توانایی اثبات خدا و روح را ندارد. برای رسیدن به واقعیات فقط می توان از تجربه کمک گرفت. البته از طریق عقل عملی و اخلاق می توان به خدا رسید.
۷- اوگوست کنت	فیلسوفان به دنبال عقلی رفته اند که ناظر بر واقعیت نیست. عقل، صرفاً آن گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل شود، به نتیجه می رسد.

د- گزینه درست را انتخاب کنید.

۱- هر یک از مفاهیم دین، عرفان و فلسفه به ترتیب با کدام مورد گره خورده است؟

الف- خدا- تزکیه نفس- خرد دوستی **ب- ایمان- شهود- عقل** ✓ ج- سیاست -عشق - استدلال عقلی د- آیین -تصوف -مابعدالطبیعه
۲- کدام گزینه نادرست است؟

الف- از فیلسوفان به عنوان مهم ترین مدافعان عقل یاد می کنند. ب- منظور ارسطو از ناطق، عاقل است.

ج- تاریخ فلسفه با تاریخ علم کلام نیز پیوندی ناگسستنی دارد. ✓ د- فلاسفه وجه تمایز انسان از حیوان را عقل می دانند.

۳- کدام گزینه در باره قوه عاقله نادرست است؟ کانون

الف- قوه عقل در افراد مختلف انسان ها متفاوت است. ب- عقل با تربیت و تمرین قابل تقویت است.

ج- در کودکان وجود ندارد، در نتیجه آن ها حیوان ناطق نیستند. ✓ د- به صورت بالقوه موجود است و با تمرین بالفعل می شود.

۴- کدام گزینه به نظر فیلسوفان الهی درباره «عقول» نزدیکتر است؟ کانون

الف- موجودات مجرد غیر مادی، بدون زمان و مکان هستند که از استدلال عقلی بی بهره اند. ✓

ب- موجوداتی که در افعال خود به ابزار مادی نیاز ندارند و با استدلال حقایق را شهود می کنند.

ج- با شهود عقلی می توان وجود آن ها را اثبات کرد و روح انسان استعداد رسیدن به چنین مرتبه ای را دارد.

د- عالم عقل، همان عالم فرشتگان است که با حواس و استدلال عقلی قابل شناسایی است.

۵- درباره مصداق وجودی عقل کدام گزینه نادرست است؟

الف- موجوداتی مجرد و غیرمادی و بی زمان و مکان اند. ب- موجوداتی هستند که در افعال خود بی نیاز از ابزار مادی اند.

ج- موجوداتی معقول و قابل اثبات از طریق عقل و برهین اند. د- عقول از طریق استدلال به حقایق عالم دست می یابند و آن را

شهود می کنند. ✓

۶- از نظر فیلسوفان الهی کدام مورد نشانه این که عقل انسان پرتوی از عقل مجرد می باشد؟ کانون
الف-عقل انسان از همان جا آمده و به همان جا نیز باز خواهد گشت. ب-عقل انسان در امور مجرد از ماده می اندیشد و استدلال می کند.
ج-عقل انسان توانایی ساخت قیاس منطقی دارد. د-عقل انسان قادر است مفاهیم کلی بسازد. ✓
۷- کدام مورد درست است؟

الف-بسیاری از فیلسوفان، وجود فرشتگان را با دلیل و برهان اثبات می کنند. ✓
ب-به عقیده همه فیلسوفان، قوه استدلال در انسان مرتبه نازل و پایین عالم عقول است.
ج-علم موجودات مجرد از ماده به موجودات عالم طبیعت، از طریق استدلال مفهومی است.
د-مجردات و عقول در عین حال که از قوه استدلال برخوردارند، به حقایق اشیاء علم حضوری دارند.
۸- رابطه خدا و خرد انسان از نظر حکمای ایران باستان به کدام یک از موارد زیر نزدیک تر است؟
الف-رابطه معانی لوگوس با یکدیگر از نظر هراکلیتوس ✓
ب-رابطه عقل مجرد و عقل انسان از نظر پارمنیدس
ج-رابطه عقل استدلالی و تجربه حسی از نظر ارسطو
د-رابطه عقل عملی و عقل استدلالی از نظر فیلسوفان الهی
۹- در اندیشه حکیمان ایران باستان، همان خداست.

الف-بهمن ب-مزدا ✓ ج-خرد د-لوگوس

۱۰- کدام گزینه نادرست است؟

الف-عقل انسان از نظر افلاطون دو مراتب است.

ب-لوگوس در نزد هراکلیتوس دارای صبغه ای هستی شناسانه است.

ج-به عقیده کانت مفاهیم فلسفی، ساختار ذهن و جایگاه ادراک اشیاء خارجی هستند.

د-از نظر دکارت عقل به عنوان یک حقیقت متعالی در جهان قادر به اثبات وجود خدا است. ✓

۱۱- کدام فیلسوف یونان باستان از حقیقتی بنام «لوگوس» سخن می گفت و عقل از نظر او دارای چند معناست و کدام فیلسوف به «عقل جهانی» یا «عقل کلی» اعتقاد داشت؟

الف-پارمنیدس-یک معنا-سقراط ب-پارمنیدس- دو معنا-ارسطو ج-افلاطون-یک معنا-سقراط د-هراکلیتوس-دو معنا-افلاطون ✓

۱۲- کدام گزینه درباره پارمنیدس درست است؟

الف-فیلسوف یونانی هم عصر سقراط بود. ب-برای نخستین بار از یک عقل و اتصال به آن سخن گفت.

ج-از عقل جهانی سخن می گفت. د-لزوم فهم امور را اتصال به عقلی بالاتر می دانست. ✓

۱۲- ارسطو و ابن سینا اعتقاد داشتند، مفاهیم فلسفی کانون با تغییر

الف-از واقعیت انتزاع می شوند. ✓ ب-ساختار ذهن انسان هستند.

ج-مستقل از تجربه آن و توسط عقل ساخته می شوند. د-صرفاً از طریق تجربه مشاهده می شوند.

۱۳- تحولات و تطورات عقل در دوره جدید اروپا بیشتر حول چه موضوعی بوده است؟ گاج

الف-تقسیم بندی عقول ب-بهره وری بیشتر ج-حدود توانایی ✓ د-گستره دامنه

۱۴- کدام مورد از عقاید بزرگان کلیسا درباره عقل نیست؟

الف-عقل را عامل تضعیف ایمان می دانستند. ب-عقل باید در خدمت دین باشد. ✓

ج-ایمان قوی از آن کسی است که در برابر شبهه های عقل بایستد. د-عقل را امری شیطانی می پنداشتند.

۱۵- کدام گزینه به عقیده کانت نزدیک است؟ گاج

الف-عقل باید در صدد اثبات خدا و مجردات بر آید. ب-کانت به مخالفت از تجربه گرایان خدا را اثبات کرد.

ج-عقل قابلیت اثبات خدا و مجردات را ندارد. د-عقل باید با شهود همراه شود تا فراتر رود. ✓

۱۶- کدام فیلسوف از فیلسوفان خواست که از بت هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته اند، دست بردارند؟

الف-ایمانوئل کانت ب-آگوست کنت ج-فرانسیس بیکن ✓ د-رنه دکارت

۱۷- دیدگاه های «دکارت» و «کانت» درباره عقل به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ کانون

الف-عقل توانایی اثبات خداوند را دارد-عقل یک حقیقت برتر و متعالی در جهان است.

ب-عقل فقط از طریق علم تجربی به شناخت واقعیت می رسد.-عقل تنها قادر به شناسایی مفاهیم ذهنی است.

ج-عقل صرفاً یک دستگاه منطقی استدلالی است-عقل قابلیت اثبات خدا و نفس مجرد را ندارد. ✓

د-عقل می تواند وجود خدا را با استدلال اثبات کند-عقل باید با شهود توأم شود تا به شناسایی برسد.

۱۸-..... در قرن نوزدهم با تأثیرپذیری از دیدگاه کانت درباره عقل، کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً..... خواند.

الف-کنت-ذهنی ✓ ب-بیکن-ذهنی ج-دکارت-عینی د-هیوم-عینی

۱۹- از نظر.....، عقل صرفاً آنگاه که با روش..... وارد عمل می شود، به واقعیت دست می یابد و..... به می رسد.

الف-بیکن-حسی-تجربه ب-کنت-تجربی-علم ✓ ج-دکارت-فلسفی-فلسفه د-کانت-تجربی-واقعیت